

Γιά την προβολή και διάδοση της Χαρακτικής Τέχνης

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΑΡΑΚΤΩΝ

ΜΕ ΣΤΟΧΟ την προβολή και τη διάδοση της χαρακτικής τέχνης στη χώρα μας και την τόνωση του ενδιαφέροντος του φιλότεχνου κοινού για το πρωτότυπο χαρακτικό έργο, ιδρύθηκε πριν λίγο καιρό, η «Ένωση Ελλήνων Χαρακτών». **Επιδίωξη** του νέου αυτού φορέα είναι να διευκολύνει τους Έλληνες χαρακτές στην εκτέλεση και διάθεση των έργων τους, καθώς και στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Μέχρι τον περασμένο αιώνα, οι ιστορικοί της τέχνης συνήθιζαν να κατατάσσουν σε ομάδες και υποομάδες κάθε καλλιτεχνική εκδήλωση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, να πιστέψουν ότι η ζωγραφική και η Γλυπτική ήταν ανώτερες τέχνες, ενώ η Χαρακτική θεωρούνταν δευτερεύουσα τέχνη, αφού είχε ως σκοπό την αναπαραγωγή έργων των μεγάλων δασκάλων. Ο «ύπηρητικός» αυτός χαρακτήρας της Χαρακτικής —που ξεκίνησε τον Μεσαίωνα— διατηρήθηκε μέχρι και τον 19ο αιώνα.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, όμως, και οι ανακαλύψεις του αιώνα μας, είχαν ως αποτέλεσμα να βρεθεί η χαρακτική την αυτονομία της και να θεωρηθεί πλέον ανεξάρτητη τέχνη. Αυτόνοια που δυστυχώς «καταπατήθηκε» και που έκανε τη χαρακτική να παρακμάζει. Δημιουργήθηκε ένα χαρακτικό απομίμησης. Δηλαδή, η εκτέλεση του έργου άλλου καλλιτέχνη από έναν επαγγελματία χαράκτη. Η αισθητική αξία αυτού του έργου της αναπαραγωγής, βρίσκεται μόνο στην τεχνική, ή οποία εξαρτάται από την ικανότητα και τις λύσεις που θα δώσει ο τεχνίτης, για να ερμηνεύσει σωστά το πρωτότυπο. Όμως, αυτή η αναπαραγωγή όσο τέλεια κι αν γίνει δεν θα δώσει ποτέ την εικόνα του πρωτοτύπου. Κι αυτό γιατί το πρωτότυπο έργο έχει μέσα του τη ν' ίδια τη ζωή του δημιουργού. Είναι πραγματικότητα κι όχι απομίμηση.

Τεχνική της λιθογραφίας

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η αστική τάξη και οι διανοούμενοι της εποχής, έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, για την απόκτηση έργων τέχνης, υπογεγραμμένων από τα πιο γνωστά ονόματα της σύγχρονης εποχής. Εκείνη την εποχή, εκδότες και γκαλερί, εξαπέλυσαν την τεχνική της λιθογραφίας, παρακινώντας τους καλλιτέχνες να κάνουν εγχρωμες λιθογραφίες σε μέγεθος μάλιστα αρκετά μεγάλο για να αντικαταστήσουν τους πίνακες των μοντέρνων έσωτερικών. Οι περισσότεροι, όμως, από τους καλλιτέχνες έδιναν το σχέδιο τους στον τεχνίτη λιθογράφο, ο οποίος αναλάμβανε τη μεταφορά του στην πέτρα και την εκτύπωσή του. Τό ίδιο έκαναν όταν ήθελαν το έργο τους να γίνει χαλκογραφία. Γι' αυτό και γέμισαν οι γκαλερί λιθογραφίες και χαλκογραφίες γνωστών καλλιτεχνών, χωρίς οι ίδιοι να αγγίζουν την πέτρα ή το μέταλλο. Έτσι, άρχισε το εμπόριο της εστάμπας που είχε σαν

Της ΤΖΕΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

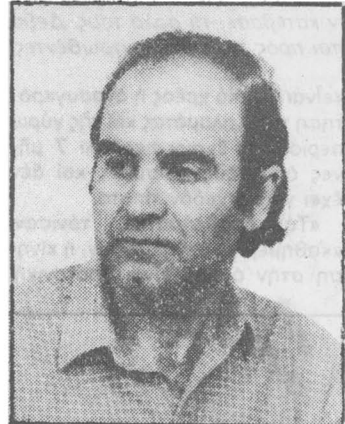
αποτέλεσμα να χάσει η χαρακτική την αρχική της ποιότητα.

Στις 18 Δεκεμβρίου του 1964 το Έθνικό Συνέδριο των Γάλλων Χαρακτών για να προστατεύσει τους χαρακτές αλλά και το κοινό, έδωσε τον ακόλουθο όρισμό, σχετικά με το πρωτότυπο χαρακτικό: «Θεωρούνται σαν χαρακτικά, οι πρωτότυπες εστάμπες και λιθογραφίες, που έχουν τυπωθεί από μία ή περισσότερες πλάκες, με οποιαδήποτε τεχνική, εκτός από τις μηχανικές και φωτομηχανικές μεθόδους, αλλά το σχέδιο, ή χάραξη και η εκτύπωση που πληρούν αυτούς τους όρους έχουν το δικαίωμα να ονομάζονται «πρωτότυπα». Ο όρισμός αυτός δεν τηρήθηκε, όμως, απόλυτα στη χώρα μας. Ο κ. Βασίλης Χάρος, ένα από τα ιδρυτικά μέλη της «Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών», μιλά για τα αίτια που οδήγησαν τους χαρακτές μας στη δημιουργία ενός «δικού τους χώρου».

Οι σκοποί της Ένωσης

«Η χαρακτική έχει ξεφύγει από την αυτονομία της, που απέκτησε σαν τέχνη τον 19ο αιώνα. Τελευταία τη χρησιμοποιούσαν πάλι με τον παλιό της σκοπό. Ένώ είναι πραγματική τέχνη που βγάζει πρωτότυπα έργα, όπως η ζωγραφική, η γλυπτική, έφτασε στο σημείο να μην θεωρείται τόσο σημαντικό έργο γιατί ο καθένας μπορεί ανώδυνα δίνοντας ένα του έργο στο εργαστήριο να επανατυπωθεί. Η χαρακτική πήρε ένα παραγωγικό δρόμο, που είχε σαν αποτέλεσμα να μειωθεί το ενδιαφέρον του κοινού. Γι' αυτό το λόγο αποφασίσαμε, όσοι ασχολούμαστε ενεργά με την χαρακτική, να ιδρύσουμε αυτή την Ένωση, στην οποία ανήκουν παλιότερα και νεότερα μέλη, με σκοπό να διαδώσουμε το πρωτότυπο χαρακτικό έργο και να πληροφορησουμε τον κόσμο».

Όλο αυτό το δυναμικό των χαρακτών που υπάρχει στη χώρα μας, βρέθηκε αντιμετώπιμο με σωρεία προβλημάτων. Κατ' αρχήν δεν υπάρχουν τα απαιτούμενα

Ο κ. Βασίλης Χάρος, ένα από τα ιδρυτικά μέλη της «Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών»

ειδικά εργαστήρια, όπου ο κάθε χαρακτήρας θα είχε υλικά, μηχανήματα και οτιδήποτε άλλο θα τον διευκόλυνε στη τέχνη του. Και βέβαια δεν ήταν λίγοι εκείνοι, οι εκδότες που έμεταλλεύτηκαν την χαρακτική σε συνεργασία με καλλιτέχνες, οι οποίοι για βιοποριστικούς λόγους τις περισσότερες φορές, χάραξαν έργα ζωγράφων με άμβιβη. Παρόμοιο πρόβλημα υπήρχε παλιότερα στη Σουηδία. Με τη διαφορά, όμως, πως όσοι αγόραζαν έργα που είχαν αντιγραφεί, τα πουλούσαν πολύ φτηνότερα, απ' όσο πωλούνται στη χώρα μας. Και η Σουηδία ήταν η χώρα που «άνοιξε» κατά κάποιο τρόπο το δρόμο της δημιουργίας «Ένωση Χαρακτών», στην Ελλάδα. Πέρσυ, στα πλαίσια των πολιτιστικών ανταλλαγών της Σουηδίας με τη χώρα μας, υπήρξαν πολλές συναντήσεις και συζητήσεις με τους εκεί καλλιτέχνες. Και από αυτές τις επαφές, δόθηκε η παρακίνηση για την Ένωση. Ήταν η «παρακίνηση που θα έχουν οι χαρακτές να κάνουν χαρακτική».

Η «Ένωση Ελλήνων Χαρακτών», δεν θα προσφέρει στα μέλη της μόνο τη σιγουριά για ένα καλύτερο μέλλον της χαρακτικής αλλά σκοπεύει άκόμα: Στην οργάνωση στην Αθήνα ενός εξοπλισμένου εργαστηρίου χαρακτικής ● Μόνιμο έκθετήριο έργων, όπου οι φιλότεχνοι θα μπορούν να παρακολουθούν τις εξελίξεις της ελληνικής χαρακτικής. ● Διαλέξεις και δημόσιες συζητήσεις πάνω στην τέχνη και τις τεχνικές της και μελέτης της έκδοσης καλλιτεχνικού περιοδικού με περιεχόμενο τις δραστηριότητες των Χαρακτών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.